

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

PLE, COMISSIÓ DE GOVERN, CONSELL EXECUTIU I PRESIDÈNCIA

3203

Acord d'adopció de mesures en matèria de contractació com a conseqüència de la crisi econòmica i social

El Ple del Consell Insular de Mallorca, en la sessió de dia 21 d'abril de 2022, va aprovar el següent acord:

“Primer. Normativa estatal de mesures en matèria de contractació

El Reial decret llei 3/2022, d'1 de març, per a la millora de la sostenibilitat del transport de mercaderies per carretera i del funcionament de la cadena logística pel qual es transposa la Directiva (UE 2020/1957), de 15 de juliol de 2020, per la qual es fixen les normes específiques respecte de la Directiva 96/71/CE i la Directiva 2014/67/UE per al desplaçament dels conductors en el sector del transport per carretera i de mesures excepcionals en matèria de revisió de preus en el contractes públics d'obra (modificat pel Reial decret llei 6/2022, de 29 de març), dedica el Títol II a regular unes mesures en matèria de revisió excepcional de preus en els contractes d'obra del sector públic que es troben en alguna situació de l'article 6.1.

L'article 6.3 del Reial decret llei disposa que les mesures indicades són aplicables a les comunitats autònomes si així ho acorden i, en aquest sentit, el Consell de Govern de les Illes Balears ho acordà el 30 de març de 2022 (BOIB núm. 44, de 31 de març de 2022):

“Primer. Aprovar que s'apliqui en l'àmbit territorial de les Illes Balears el règim de mesures en matèria de revisió excepcional de preus en els contractes d'obres del sector públic que estableix el títol II del Reial decret llei 3/2022, d'1 de març, de mesures per a la millora de la sostenibilitat del transport de mercaderies per carretera i del funcionament de la cadena logística, i pel qual es transposa la Directiva (UE) 2020/1057, de 15 de juliol de 2020, per la qual es fixen les normes específiques respecte de la Directiva 96/71/CE i la Directiva 2014/67/UE per al desplaçament dels conductors en el sector del transport per carretera, i de mesures excepcionals en matèria de revisió de preus en els contractes públics d'obres.

Segon. Declarar que el que disposa el punt primer d'aquest Acord és aplicable, sens perjudici de la legislació de caràcter bàsic i de l'autonomia local i insular, als contractes d'obres dels consells insulars i de les entitats locals de les Illes Balears i del seu sector públic instrumental, sempre que així ho acordi l'òrgan competent de l'administració pública corresponent.”

En conseqüència aquest acord del Consell de Govern faculta l'òrgan competent del Consell Insular de Mallorca a l'aplicació de les mesures excepcionals en matèria de revisió de preus en l'àmbit del Consell de Mallorca.

Segon. Normativa de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears de mesures en matèria de contractació

Per altra banda, el capítol 5è del Decret-lei 4/2022, de 30 de març, pel qual s'adopten mesures extraordinàries i urgents per pal·liar la crisi econòmica i social produïda pels efectes de la guerra d'Ucraïna, regula les següents mesures per assegurar l'equilibri dels contractes:

- En el cas de contractes d'obres, una compensació econòmica al contractista consistent en la diferència entre el cost dels materials justificats pel contractista en la seva sol·licitud i el preu dels materials previst en el pressupost d'execució material del projecte licitat.
- En el cas de qualsevol altre tipus de contracte, una modificació del contracte per restablir l'equilibri econòmic sempre que es compleixin els requisits de l'article 205 de la Llei 9/2017, de 8 d'octubre, de contractes del sector públic i, en aquest sentit, l'acord del Consell de Govern de 30 de març de 2022 aprecià la concurrència de circumstàncies sobrevingudes i imprevisibles a l'efecte d'aplicar l'article 205 de la LCSP.

L'aplicació d'aquestes mesures requereix un acord de l'òrgan competent del Consell de Mallorca d'acord amb la disposició addicional primera de l'esmentat Decret-lei.

Tercer. Clàusula de limitació del risc i ventura: mesura del Consell Insular de Mallorca en matèria de contractació

L'enginyer de tecnologia i la cap de servei de Secretaria tècnica de Mobilitat i Infraestructures han redactat un informe tècnic-jurídic de proposta de clàusula de limitació del risc i ventura per increments o decrements del preu de matèries primeres als contractes d'obres. En

aquest informe es fixa una fórmula, en base als índexs de preus de l'Institut Nacional d'Estadística, mitjançant la qual s'estableixen uns percentatges dels increments dels darrers mesos dels materials següents: lligants, acer, alumini, fusta i coure. A través d'aquesta fórmula s'estableix un mecanisme de limitació del risc i ventura del contracte.

Quart. Resum de les mesures en matèria de contractació

Les quatre mesures que hi pot adoptar el Consell de Mallorca són les següents:

1. Revisió excepcional de preus, només en contractes d'obres (RDL 3/2022).
2. Compensació econòmica al contractista, només en el cas de contractes d'obres (DL 4/2022).
3. Modificació del contracte per restablir l'equilibri econòmic, de qualsevol tipus de contractes (DL 4/2022).
4. Clàusula de limitació del risc i ventura (proposta Consell Insular de Mallorca per introduir en el plec de clàusules administratives particulars).

El Consell Insular pot adoptar totes o cadascuna de les mesures previstes tenint en compte que, d'acord amb l'article 15.4 del Decret-Llei 4/2022, són incompatibles entre si.

Cinquè. Necessitat d'adoptar les quatre mesures en matèria de contractació

És necessari adoptar un acord compregui les quatre mesures que, com ja s'ha advertit, són incompatibles entre si, per garantir la continuïtat dels contractes afectats per l'increment de preus, especialment de les matèries primeres i de l'energia, i, al mateix temps, evitar el deteriorament del teixit empresarial que fa feina amb les administracions públiques i el seu sector públic instrumental. A més, el conjunt de mesures evitarà que quedin desertes les futures licitacions.

Sisè. Òrgan competent

El Decret-Llei 4/2022 no indica expressament a quin òrgan de l'administració pública insular correspon adoptar-lo. No es pot interpretar que depèn de la voluntat de cada òrgan de contractació del Consell Insular de Mallorca i la dels seus ens vinculats ja que donaria peu a possibles aplicacions diferents i, contradictoris i consegüentment, a una inseguretat jurídica, ja que cal tenir en compte que en concret al Consell de Mallorca hi ha diversos òrgans de contractació (Ple i, per desconcentració de Presidència, Consell Executiu i consellers).

Així mateix cal tenir en compte que la disposició addicional segona, punt 2, atribueix al Ple de l'entitat local la competència per aprovar plecs de clàusules administratives general, competència que es pot entendre per analogia en el present supòsit, i amb la finalitat de garantir un criteri uniforme en tot el Consell Insular de Mallorca i ens vinculats, cal concloure que l'òrgan competent és el Ple del Consell de Mallorca.

Per tot això, propòs al Ple l'adopció de l'acord següent:

Primer. Declarar aplicable al Consell Insular de Mallorca i als seus ens vinculats la revisió excepcional de preus, en els contractes d'obres del sector públic que estableix el Títol II del Reial decret llei 3/2022, d'1 de març.

Segon. Declarar aplicable al Consell Insular de Mallorca i als seus ens vinculats la compensació econòmica extraordinària al contractista, en el cas de contractes d'obres en els termes del Capítol V del Decret-Llei 4/2022, de 30 de març.

Tercer. Apreciar la concurrència de circumstàncies sobrevingudes i imprevisibles als efectes d'aplicar l'article 205 de la Llei 9/2017 als contractes administratius i privats del Consell Insular de Mallorca i dels seus ens vinculats en els termes prevists a l'acord del Consell de Govern, de 30 de març de 2022, pel qual s'adopten mesures de caràcter extraordinari en matèria de contractació i declarar-ne l'aplicació.

Quart. Incloure en els plecs de clàusules administratives particulars dels contractes d'obres del sector públic dels òrgans de contractació del Consell Insular de Mallorca i dels seus ens vinculats, que així ho considerin, la clàusula següent de limitació del risc i ventura:

Clàusula de limitació del risc i ventura

1. Justificació de la clàusula

El contracte d'obres es regeix pel principi del risc i ventura. Ara bé, els successius increments del preu de les matèries primeres ha provocat que diverses licitacions quedin desertes al no poder assumir aquest risc els contractistes; la qual cosa està provocant un dany considerable a l'interès públic al no poder-se executar la prestació. A més a més, en la situació actual d'inestabilitat dels mercats tampoc queda garantit l'èxit d'una posterior licitació pública. Per la qual cosa, es formula aquesta proposta per incloure, si escau, als PCAP dels contractes d'obres una clàusula addicional, formalitzada d'acord amb aquesta proposta, per limitar el risc del contractista com a conseqüència de l'increment del preu

de les matèries primeres amb una influència que es consideri significativa sobre el cost de l'obra, i, com a contrapartida, per limitar també la ventura en el mateix percentatge per al cas que davalli el seu preu.

2. Índexs de referència per determinar els increments o decrements dels preus de matèries primeres

Es consideraran per a l'aplicació d'aquesta clàusula els índexs mensuals publicats per l'Institut Nacional d'Estadística dels preus dels components bàsics de costos inclosos en les fórmules tipus per a les revisions de preus dels contractes, aprovats per ordre ministerial:

Índices de precios de materiales y nacional de la mano de obra / Índices de precios de materiales, nacional de la mano de obra y de componentes de transporte de viajeros por carretera. Series mensuales / Índices de precios de materiales (base enero 1964) / Península y Baleares (<https://www.ine.es/jaxiT3/Tabla.htm?t=8378>)

3. Percentatge de limitació del risc i ventura

Per fixar aquest percentatge s'ha considerat, per a cada material, la variació dels índexs anteriors durant els tres anys anteriors a la declaració de l'estat d'alarma pel COVID, de manera que per a cada mes s'ha obtingut la seva variació relativa respecte del valor que tenia nou mesos abans i s'ha calculat la mitjana d'aquestes variacions en valor absolut. S'ha agafat la variació en un lapse de nou mesos, considerant que les obres previstes tenen un termini inferior a un any. Si s'hagués d'aplicar a una obra amb un termini superior, s'haurien de reconsiderar aquests llindars.

D'acord amb això, s'estableixen els següents percentatges de limitació del risc i ventura:

a. Lligants

± 12,5 %

b. Acer

± 5,5 %

c. Alumini

± 4,0 %

d. Fusta

± 2,5 % (en aquest cas, el procediment indicat al principi dona un valor inferior, però es considera que percentatges per davall del límit aquí considerat no tenen raó de ser a una mesura de caire excepcional)

e. Coure

± 7,0 %

4. Fórmula per calcular els increments i decrements de matèries primeres

Es particularitza a continuació la manera de calcular la indemnització o reemborsament per l'aplicació d'aquesta clàusula per al cas dels lligants.

Sent:

L_B : percentatge límit establert del risc i ventura per als lligants

B_0 : valor de l'índex dels lligants corresponent al mes al qual finalitza el termini de presentació d'ofertes

B_i : valor de l'índex dels lligants corresponent al mes en què se certifica per primera vegada, degut a la seva col·locació efectiva a l'obra, una de les parts d'obra objecte d'indemnització per increment o decrement del preu dels lligants (sempre que no s'hagi ajornat per causes imputables al contractista, considerant-se aleshores el mes en què s'hauria d'haver col·locat d'acord amb el programa de treball).

B_f : valor de l'índex dels lligants corresponent al mes que finalitza el termini de l'obra (sempre que no s'hagi ajornat l'obra per causes imputables al contractista, considerant-se aleshores el mes en què s'hauria d'haver finalitzat d'acord amb el programa de treball).

Es calcula la variació de l'índex dels lligants al primer mes en què s'executa alguna de les parts d'obra objecte d'indemnització pel preu

dels lligants, i la variació de l'índex al mes de la finalització de l'obra, sempre amb referència a l'índex del mes de la presentació d'ofertes, i se'n treu la mitjana (L_m), que serà el valor de referència per establir si correspon indemnització (o reemborsament) o no:

$$L_m = \frac{1}{2} \times \left(\frac{B_i - B_0}{B_0} + \frac{B_f - B_0}{B_0} \right) \times 100$$

Si $-L_B \leq L_m \leq L_B$, no correspon indemnització ni reemborsament.

En cas contrari, es calcula el coeficient (C) a aplicar al preu de les partides on intervenen els lligants per obtenir la indemnització (o el reemborsament):

Si $L_m > L_B$

$$C = \frac{L_m - L_B}{100}$$

Si $L_m < -L_B$

$$C = \frac{L_m + L_B}{100}$$

Per a les partides de betums d'obres de carreteres, com que només inclouen aquest concepte, la indemnització (o reemborsament) seria:

Amidament partida x preu partida x desp. gen. (0,13) x coef. d'adjudicació x C

Per a les partides de regs asfàltics d'obres de carreteres, com que inclouen altres conceptes, s'estima que el cost de l'emulsió suposa un 70 % de la partida, de manera que, per a aquestes, la indemnització (o reemborsament) seria:

0,7 x amidament partida x preu partida x desp. gen. (0,13) x coef. d'adjudicació x C

Per a les altres matèries primeres, la formulació seria la mateixa. El PCAP ha d'establir per a cada contracte les matèries primeres considerades (per tenir una influència significativa sobre el cost de l'obra) i les partides afectades per aqueixes, i, per a cada una, fixar el percentatge que sobre el seu preu suposa el cost de la matèria primera corresponent.

5. Tramitació i aprovació de la resolució de liquidació corresponent

S'iniciarà d'ofici o a sol·licitud de l'interessat després de la publicació dels índexs corresponents al mes en què finalitzi el termini de l'obra.

6. Aplicació de mesures excepcionals en matèria de revisió de preus en contractes i relació amb aquesta clàusula de limitació del risc i ventura pels increments o decrements del preu de matèries primeres

L'aplicació d'aquesta mesura és incompatible amb qualsevol de les que prevegi o pugui preveure la legislació estatal o autonòmica en matèria de revisió de preus o similar en contractes d'obres (per tal d'evitar que l'aplicació simultània de la mesura excepcional i de la clàusula de limitació del risc i ventura suposi la desaparició del risc i ventura del contracte o, fins i tot, un enriquiment injust del contractista). D'aquesta manera, si les eventuals mesures estatals o autonòmiques no són d'aplicació per al contracte on figuri la clàusula de limitació del risc i ventura, aquesta s'ha d'aplicar en qualsevol cas; si les mesures estatals o autonòmiques sí són d'aplicació, es farà servir només la més favorable per al contractista.

Cinquè. Publicar aquest acord en el Butlletí Oficial de les Illes Balears i al tauler d'anuncis de la seu electrònica del Consell Insular de Mallorca.

La presidenta”

Palma, 25 d'abril de 2022

La presidenta del Consell Insular de Mallorca
Catalina Cladera Crespí

